

Aplikácia komunitárneho práva

Michael Siman

Právnická fakulta UK

1

Aplikácia komunitárneho práva členskými štátmi

- povinnosť aplikácie komunitárneho práva vnútroštátnymi orgánmi
- aplikácia vybraných prameňov komunitárneho práva vnútroštátnymi súdmi
- záväznosť komunitárneho práva pre slovenské orgány
- prednosť komunitárneho práva v komunitárnom a v slovenskom právnom poriadku

Michael Siman

2

Povinnosť aplikácie komunitárneho práva ČŠ-mi

- článok 10 Zmluvy o založení ES
Členské štáty prijímajú všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo z činnosti inštitúcií spoločenstva.
Členské štáty sa zdržia akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto zmluvy.
- povinnosť aplikácie KP-a sa vzťahuje na všetky vnútroštátne orgány, ktoré majú za úlohu aplikovať právo
 - najmä súdne a správne orgány

Michael Siman

3

Povinnosť aplikácie komunitárneho práva ČŠ-mi

- povinnosti národného sudcu pri aplikácii KP-a
 - dôsledok zásady prednosti KP-a
 - *Simmenthal, 106/77*
 - NS je všeobecným sudcom aplikácie KP-a
 - NS je povinný *ex offico* v medziach svojich právomocí aplikovať KP
 - NS nesmie aplikovať žiadne vnútroštátne ustanovenie, ktoré by bolo v rozpore s komunitárnym právom
 - ♦ nesmie pritom čakať na rozhodnutie legislatívneho alebo ústavného orgánu kontroly
 - s KP-om je nezlučiteľné akékoľvek vnútroštátne ustanovenie alebo legislatívny, súdny, či správny postup, ktorý obmedzuje účinnosť KP-a tým, že odopiera sudcovi tieto právomoci ⁴

Michael Siman

Pramene komunitárneho práva

- primárne právo
 - Zmluva o založení Európskeho spoločenstva
 - Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu
 - pozmeňujúce zmluvy a akty
 - zmluvy o pristúpení (185/2004 Z.z.)
- všeobecné zásady komunitárneho práva
 - napr. zásady prednosti a priameho účinku komunitárneho práva, zásada jednoty aplikácie a interpretácie komunitárneho práva, zásada náhrady škody spôsobenej porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu, zásada nediskriminácie, základné ľudské práva a slobody

Michael Siman

Pramene komunitárneho práva

- medzinárodné zmluvy uzatvorené spoločenstvom
- sekundárne právo
 - záväzné: nariadenia, smernice, rozhodnutia
 - nezáväzné: odporúčania, stanoviská
 - ostatné akty (neuvedené v čl. 249 ZES)
- judikatúra Súdneho dvora (?)

Michael Siman

6

Aplikácia vybraných prameňov

■ zakladajúce zmluvy

- ustanovenie zmluvy má priamy účinok len za nasledujúcich podmienok:
 - ukladá jasné a presné právo alebo povinnosť
 - je nepodmienené
 - je právne perfektné*(Van Gend en Loos, 26/62)*

Michael Sman

7

Aplikácia vybraných prameňov

■ nariadenia

- sú obligatórne priamo aplikovateľné (čl. 249 ZES)
 - na vykonanie nariadenia môžu členské štáty prijímať právne predpisy, ak ich na to nariadenie výslovne splnomocňuje *(Peter, C-290/91)*
 - platí zákaz transpozície nariadenia do vnútroštátnych predpisov *(Variola, 34/73)*

Michael Sman

Aplikácia vybraných prameňov

■ smernice

- nepriama aplikovateľnosť smernice založená na eurokonformnej interpretácii vnútroštátneho práva *(Marleasing, C-106/89)*:
 - vnútroštátne právo musí byť interpretované v súlade s ustanoveniami smernice
 - podmienky:
 - ♦ v horizontálnych aj vertikálnych sporoch
 - ♦ aj pred uplynutím transpozičnej lehoty *(Arcaro, C-168/95)*

Michael Sman

Aplikácia vybraných prameňov

■ smernice

- aplikovateľnosť smernice založená na priamom účinku, ak sú súčasne splnené nasledujúce podmienky (*Marshal II, C-271/91*):
 - uplynutie transpozičnej lehoty;
 - chýbajúca, neskorá, nesprávna alebo neúplná transpozícia smernice;
 - ustanovenie obsahuje jasné a presné právo alebo povinnosť a je nepodmienené;
 - priama aplikácia ustanovenia nesmie mať za následok uloženie povinnosti pre FO al. PO – vylúčený horizontálny a obrátený vertikálny priamy účinok.

Aplikácia vybraných prameňov

■ smernice

- priama aplikácia smernice je zatiaľ možná len v sporoch, kde je odporcom štát resp. akýkoľvek orgán konajúci v jeho mene ako napríklad:
 - orgán verejnej moci (napr. ako zamestnávateľ);
 - orgán územnej samosprávy;
 - štátny podnik.

Závaznosť komunitárneho práva pre slovenské orgány

Odo dňa prístúpenia budú ustanovenia pôvodných zmlúv a aktov prijatých inštitúciami a Európskou centrálnou bankou pred prístupím záväzné pre nové členské štáty a budú sa uplatňovať za podmienok stanovených v týchto zmluvách a v tomto akte.

(čl. 2 Aktu o podmienkach prístúpenia)

Závaznosť komunitárneho práva pre slovenské orgány

Texty aktov inštitúcií a Európskej centrálnej banky prijatých pred pristúpením vyhotovené Radou, Komisiou alebo Európskou centrálnou bankou v českom, estónskom, maďarskom, lotyšskom, litovskom, maltskom, poľskom, slovenskom a slovinskom jazyku budú odo dňa pristúpenia autentické za rovnakých podmienok ako znenia vyhotovené v súčasných jedenástich jazykoch.

(čl.58 Aktu o podmienkach pristúpenia) ¹³

Michael Šiman

Prednosť komunitárneho práva v komunitárnom právnom poriadku

- *Costa v. ENEL, 6/64*
- definuje vzťah KP-a k vnútroštátnemu právu v prípade, ak si odporujú
- všeobecná pôsobnosť zásady prednosti
 - všetky normy KP-a majú bez ohľadu na ich právnu silu alebo PÚ prednosť pred akoukoľvek vnútroštátnou normou, vrátane noriem ústavných
 - prednosť sa uplatňuje vo všetkých právnych odvetviach

Michael Šiman

14

Prednosť KP-a v slovenskom právnom poriadku

- čl. 7 ods. 2 Ústavy SR
 - *SR môže medz. zmluvou, (...) al. na základe takejto zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a EÚ.*
Právne záväzné akty ES-iev al. EÚ majú prednosť pred zákonmi SR.
- čl. 7 ods. 5 Ústavy SR
 - *(...) medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb (...) majú prednosť pred zákonmi.*

Michael Šiman

15

Prednosť KP-a v slovenskom právnom poriadku

- čl. 144 ods. 2 Ústavy SR
 - Ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.

Ďakujem za pozornosť.
